

ალეხანდრა პისარნიკი
ამაღამ, ამ სამყაროში

Alejandra Pizarnik
EN ESTA NOCHE, EN ESTE MUNDO

Poemas
traducido por
Irakli Qolbaia

გამომცემელი: დათო ბარბაქაძე

წინამდებარე გამოცემა მეორე წიგნია, რომელიც ფინანსურად უზრუნველყოფილია პოეზიის მთარგმნელებისთვის ვახუშტი კოტეტიშვილის სახელობის პრემიას თანდართული იმ თანხის (700,00 ლარი) ნაწილით, რომელიც დათო ბარბაქაძეს 2018 წელს გადაეცა ლიტერატურულ პერიოდიკაში დაბეჭდილი პოეზიის თარგმანის ნომინაციაში და პირადი მიზნებისთვის რომლით სარგებლობაზეც მან საჯაროდ თქვა უარი. წინამდებარე წიგნის სასტამბო ღირებულებამ, პირველი წიგნის (*რობერტ კელი, საფოსტო ბარათები ქვესკნელიდან, მთარგმნელი ირაკლი ყოლბაია*) სასტამბო ღირებულების მსგავსად, შეადგინა 220,00 ლარი. დარჩენილი 260,00 ლარი მოხმარდება კიდევ ერთი თარგმნილი წიგნის გამოცემას.

პირველი გამოცემა-აქცია

გამომცემლობა **უნივერსალი**
თბილისი 2019, დეკემბერი

ISBN

ალექსანდრა ჰისარნიკი

ამაღამ, ამ სამყაროში

ლექსები. ინტერვიუ

ესპანურიდან თარგმნა
და წინასიტყვა დაურთო
ირაკლი ყოლბაიამ

ალქიმია და სინესთეზია
(პროზაული ოდა მის სიმამაცეს)

რალაც ხნის წინ, ალექსანდრა პისარნიკის სრული პოეტური კორპუსის (რომელიც, მიუხედავად პოეტის თვითმკვლელობისა 36 წლის ასაკში, 400-ამდე გვერდს მოიცავს, ეს კი მხოლოდ ერთი ნაწილია მისი შემოქმედებისა) ფურცვლილას, ხელახლა შემომხვდა ერთი მისი ლექსი, წიგნიდან "მუსიკალურ სამოთხე" (1971), რომელსაც "მალდორორის სიმღერების ეგზემპლარში" ჰქვია [როგორც ჩანს, მეტაფორულად მაინც, ეს მოკლე პროზაული ფრაგმენტი ლოტრეამონის წიგნის მინდვრებზე დაიწერა].

ყოველთვის მიზიდავდა იმის წარმოდგენა, რომ ერთი პოეტი მეორე პოეტის წიგნის თავის კუთვნილ ეგზემპლარში წერს საკუთარ ლექსს (და, გარკვეულწილად, განა ყველა პოეტი ამას არ შვრება?). როგორც ვიცი, მაგალითად, მარიო სანტიაგო პაპასკიაროს სჩვეოდა, თითქმის ყოველთვის სხვათა წიგნების მინდვრებზე საკუთარი ლექსების წერა; ან სულაც თავად ტექსტზე გადაწერა, და ამით, ალბათ, ერთგვარი

პალიმპსესტის შექმნა, როგორც - ის ფიგურა ჯერომ როთენბერგის ლექსში "პოეტების სამოთხე", რომელიც "ნიგნს იღებს თაროდან და ზედ აწერს ტექსტით სავსე გვერდს". და მაინც, ამის გათვალისწინებითაც კი, ყოველდღე არ ხდება, რომ შენს ორ საყვარელ პოეტს შორის გაბზულ დიალოგს გადააწყდები.

კიდევ უფრო მიმიზიდა იმ აზრმა, რომ - თუმცა შესაძლოა, ეს ნაკლებ აშკარა იყოს - ჩემს მიერ ხსენებული დიალოგი კვლავ გვახსენებს, თუ რა ლაბირინთია *სრულიად ამერიკათა პოეზიები*, თუკი გავითვალისწინებთ, რომ ისიდორ დუკასი (ლოტრემონი) მონტევიდეოდან იყო, პისარნიკი კი - ბუენოს აირესიდან.

მაგრამ ეს მიმართება ჩემთვის მეტად შორს მიდის, ვიდრე - ტვინის ახირებული სავარჯიშო გეოპოეტიკაში: საქმე ისაა, რომ ალექსანდრა პისარნიკი, რომელიც არგენტინაში დაიბადა 1936 წელს, ებრაელი ემიგრანტების ოჯახში, და რომელმაც, ისიდორ დუკასივით, პოეტური ფორმირების წლები პარიზში გაატარა, უმთავრესად სწორედ იმ ტრადიციის გამგრძელებელი და შემნახველია, რომელიც სრულებით არ იყო გლობალური პოეტური პრაქტიკის ეპიცენტრში 1960-70-იან წლებში, როდესაც კონცეპტუალურიზმი და ფორმალურმა ექსპერიმენტალიზმმა ძირეულად მოიცვა პოეტური ავან-გარ-

დი. ხოლო პისარნიკი ეკუთვნის ტრადიციას, რომელიც ორიგინალურია, ამდენად ყოველთვის არსებობდა და ყოველთვის, მეტ-ნაკლებად, მიჯნაზე. ეს ის "მხილველური" (voyant - რემბო) თუ "წყეული" (maudit - ვერლენი) პოეზიის ხაზია, რომელიც დიდ და უწყვეტ ქვედინებად გასდევს პოეტურ აქტს არქაული ზეპირსიტყვიერებიდან რადიკალურ სურრეალიზმამდე (ვგულისხმობ, ვთქვათ: არტო და არა დენოსი ან ელუარი) - ცხადია, რემბოს, ლოტრეამონის და სხვათა გავლით. ამ ტრადიციის შემნახავი და მაცოცხლებელი პოეტის პოზიციას ერთი არსობრივი სირთულე განსაზღვრავს: მისთვის გარდაუვალია ამ ხაზის მარად ხელახალი რადიკალიზაცია; მაგალითად, თანამედროვე პოეტს მოუწევდა, ნაეკითხა ბოდლერი და შეეცნო მთელი მისი რადიკალიზმი, იმის ნაცვლად, რომ მიეღო იგი არსებული აკადემიური თუ ლიტერატურული ნაკითხვების ნაყოფად. და ამასთან, არ უნდა გვეგონოს, რომ ვიზიონერი პოეტი რამენაირი "კურთხეული ველურია"; მისთვის პოეზია ყველაზე საშიში, ყველაზე სერიოზული თამაშია, და ამ თამაშის კაბალისტიკა საკრალურ ზრუნვას მოითხოვს მისგან. ამდენად, რა გასაკვირია, რომ თავად პისარნიკმა მოახდინა საკითხის (ჩემთვის) სანიმუშო შეჯამება, როდესაც დანერა:

"ჰოლდერლინის მტკიცება, რომ "პოეზია საშიში თამაშია", რამდენიმე ცნობილ მსხვერპლშენიშვნაში ჰპოვებს ექვივალენტს, ესენია: ბოდლერის ტანჯვა, ნერვალის თვითმკვლელობა, რემბოს ნაადრევი დადუმება, ლოტრეამონის იდუმალი და ეფემერული ყოფნა, არტოს ცხოვრება და შემოქმედება...

ეს პოეტები, და კიდევ რამდენიმე სხვა, იმით არიან ერთურთთან დაკავშირებული, რომ გააქარწყლეს - ანდა სცადეს გააქარწყლებინათ, - მანძილი, რომლითაც საზოგადოება ამორებს ხელოვნებას და ცხოვრებას".

პისარნიკმა, ცხადია, ზუსტად იცის, რომ ამ მსხვერპლშენიშვნათა რიცხვს მისი ცხოვრებაც მიეკუთვნება. და ისევე, როგორც არტომ - რომელსაც ის თარგმნიდა - მანაც შექმნა უნიკალური შემოქმედება, რომელშიც არა მხოლოდ პოეზიასა და პროზას შორისაა ნაშლილი საბოლოო ზღვარი, არა მარტო სხეულისა და გონების აქტივობებს, ცხოვრებასა და ხელოვნებას შორის, არამედ, ხშირად, და უნიკალურად, პოეზიასა და პოეტიკას შორის: პოეტური აქტი და ამ აქტის თვით-რეფლექსია თანადროულად მიმდინარეობს, ერთ ფორმატში. პისარნიკის მთელი მონიფული შემოქმედება, გარკვეულნილად, არის "ars poetica", მისი ყველაზე ინტიმური ლექსები, იმავე დროს, პოეტური პრო-

ცესის განაზრებებია. არაფერია აქ უჩვეულო: ასეთია წესი თამაშისა, რომელსაც პისარნიკი საკუთარი კანისა და სისხლის ფასად თამაშობს.

პოეზიის გული ცარიელია და თავად პოეზია იქცევა ამ არმყოფი გულის გამოხატულებად. პოეტს შეუძლია, ინატროს:

"მერჩივნა, ბლუზი მემღერა ნებისმიერ სიგარეტის ბოლით გაბულულ პატარა ბარში, ვიდრე ჩემი ცხოვრების ღამეები შემულილი ქალივით ენის კანვრაში მეტარებინა".

გარდა უშუალო ტკივილისა, მნიშვნელოვანია კანვრის ფენომენიც, რადგან პისარნიკი ტვიფრავს ცარიელ ფურცელს, მას, როგორც ქვას, აშორებს ზედმეტს. და ლექსი, თანდათანობით, უფრო და უფრო მინიმალური ხდება, სანამ ბოლოს აღარც არის მთლად ლექსი. პისარნიკის პირველი სამი კრებული (დანერილი 20-23 წლის ასაკში) მეტ-ნაკლებად "საცნაურ" ვერლიბრებს მოიცავს; ხოლო მისი უნიკალური პოეზია სრულქმნილ ფორმას მისი მეხუთე კრებულით აღწევს (1965 წელს - სიმპტომური სათაურით "შრომები და ღამეები" - ანტიკურ ჰესიოდურ დიდაქტიკურ ფორმულას რადიკალიზებული სახე ეძლევა, წყეულ პოეტთა კომპანიისთვის); და ამ მომენტიდან მოყოლებული, მისი ლექსი ფრაგმენტს ჰგავს, ნატეხს, ხან სიცარიელეს, ხან მცირე აგურს, ხან ჰაიკუს, ხანაც

დღიურის ნყვეტილ ჩანანერს. ამ მომენტიდან მისი ხმა სრულებით უნიკალურია, ლექსი, თავისი სიმცირით და ფორმალური სიმარტივით, გაუსაძლისად რთული ხდება. მგონია, რომ პისარნიკის პოეზიის მთავარი თვისება სწორედ ესაა: ძნელია მას თვალი გაუსწორო, ძნელი - შეჩერდე ამ სიტყვებზე, ამ სტრიქონებზე.

თუკი სხვა მედიუმში პისარნიკის ლექსს ჰყავს ახლობელი, ვფიქრობ ყველაზე მეტად ეს ლუჩიო ფონტანას დასერილი ტილოებია.

"შრომებსა და ღამეებს" მოსდევს პოეტის ორი შედეგრი, რომლებიც მისი შემოქმედების გულად მესახება: "სიგიჟის ქვის გამოხდა" და "მუსიკალური ჯოჯოხეთი" - სათაურები ლაკონური მჭევრმეტყველებით გამოკვეთენ პოეზიის მხილველურ პროგრამას. ალქიმია და სინესთეზია: რემბოს სონეტი, ხმოვნები.

საკუთარ დღიურში ის წერს:

"რაც მაშინებს, არტოსთან ჩემი მსგავსებაა. ვგულისხმობ ჩვენეულ ქრილობათა მსგავსებას".

ორი შედეგრი, რომელიც ვახსენე, კრებულები არაა, არამედ - ახალი ტიპის პოემები. თუკი მართლაც ჰყავს ეს პოეზია დღიურის ფორმატს, იქნებ - იმის გამო, რომ ხელოვნებასა და ცხოვრებას შორის ზღვარი სწორედ ამ ფორმატმა უნდა გააქროს: დღიურად წერილი პოეზია, როგორც ეპიკური კომპოზიციის სარჩული.

მკითხველი ყურადღებას მიაქცევს მოტივ-
თა, სახეთა გამეორებებს, რომლებიც, წლიდან
წლამდე, ლექსებს (ხანდახან ტავტოლოგიურ-
ად?) აკავშირებს ერთმანეთთან. ვფიქრობ,
პისარნიკის პოეტიკის ამ (და სხვა, ხსენებულ)
თავისებურებას ზედმინევენით გამოხატავს მი-
სივე სიტყვები:

პოემის

შუაგული

სხვა ლექსია

შუაგულის შუაგული

უმყოფობაა

"მუსიკალური ჯოჯოხეთი" რომ მისი უკა-
ნასკნელი კრებული არ ყოფილიყო, იქნებ პის-
არნიკს დაენერა კიდევ კრებული "დღიურები
და მელამურები" (მითუმეტეს, თუ ყურს დავუ-
გდებთ, მის სიკვდილისშემდგომ გამოცემულ
ლექსებში, ზრდად და გულისმომკვლელ პირ-
ქუმ კომედიას, რომლის ბადალიც მხოლოდ არ-
ტოსა თუ ბეკეტის ხმებში მეგულება).

და "სიგიჟის ქვის გამოხდა" ისეთივე მნიშ-
ვნელობის დოკუმენტია სიგიჟის შესახებ, როგ-
ორც - არტოს როდეზის პერიოდის პოეზია. მი-
ზანი ერთია: პოეზიამ უნდა ამოავსოს ეს "ნათე-
სავიჭრილობა", რომელიც ადამიანს ცხოვრებ-
ისგან აშორებს. პოეზია უნდა დაგეხმაროს -
იცხოვრო, ცხოვრებას დაუკავშირდე, შეერწყა
მას.

მაგრამ (მისი დღიურიდან):
"14 იანვარი, 1961, პარიზი. რეზო მესიზმ-
რა / ლიტერატურით / მე დავკარგე ცხოვრება."
1972 წლის 25 დეკემბერს პისარნიკმა სეკო-
ნალის ზედმეტი დოზით დაასრულა საკუთარი
სიცოცხლე. ამ ბოლო წამს, ამ სულის ღამეში,
ორი შეურიგებელი და, პოეზია და ცხოვრება,
იქნებ, მართლაც ერწყმის ერთმანეთს - პოეტ-
ის ბოლო აქტი პოეზია იყო: მის სამუშაო ოთახ-
ში დაფაზე ეს ეწერა ცარცით, მისი ბოლო ლექ-
სი:

*მუშტებს იქნევენ ჩრდილები
მკვდართა
შავი ჩრდილები*

არაფერი მუშტები მხოლოდ

და ტირილი გაისმა

არაფერი მუშტები მხოლოდ

ირაკლი ყოლბაია

წიგნიდან შრომები და ლაშქები

ლექსი

შენ ირჩევ ქრილობის ადგილს
სადაც ჩვენს მდუმარებას ვლაპარაკობთ.
შენ აქცევ ჩემს ცხოვრებას
ამ უსპეტაკეს დღესასწაულად.

გამოცხადებები

ლამით, შენს გვერდით,
სიტყვები გასაღებდებიან.
სიკვდილის სურვილი ხდება მეფე.

დაე შენი სხეული ყოველთვის იყოს
გამოცხადებათა ძვირფასი სივრცე.

შენს დაბადების დღეზე

მიიღე ეს სახე ჩემი, მდუმარე, მავედრებელი.
მიიღე ეს სიყვარული რომელსაც ვითხოვ.
მიიღე ეს ნაწილი ჩემში რომელიც შენ ხარ.

ნგრევები

...ამბორებაში და არა მიზეზებში
კეველო

სიტყვებით დამძალე ამ ბრძოლისგან
და ჩააქვრე ჩემი ელემენტური სხეულის
მძვინვარება.

საყვარლები

ყვავილი
ლამის შორიახლოს
ჩემი მუნჯი სხეული
ეშლება
ცვრის ფაქიზ მყისიერებას

რომელიც ანათებს

როდესაც მიყურებ,
ჩემი თვალები გასაღებებია,
კედელი ინახავს საიდუმლოებს,
ჩემს შიშს - სიტყვები, ლექსები.
მხოლოდ შენ აქცევ ჩემს მეხსიერებას
აღფრთოვანებულ მოგზაურად,
მარადმწველ ცეცხლად.

აღიარება

შენ აქციე მთრთოლვარე იასამანთა დუმილი
ჩემს ტრაგედიად ქარისა გულში.
შენ აქციე ჩემი ცხოვრება საბავშვო ზღაპრად
სადაც დახრჩობა და სიკვდილი
წინაპირობებია სანუკვარი
დღესასწაულებისთვის.

შეხვედრა

ვილაც სიჩუმეში შევიდა და მიმატოვა.
ახლა მარტოობა არაა მარტო.
შენ ღამესავით ლაპარაკობ.
წყურვილივით მევლინები.

ხანგრძლივობა

აქედან ბნელი ღამით წავიდა
და მის სხეულს უნდა ეცხოვრა ამ ოთახში
რომელშიც ქვითინი, სახიფათო ნაბიჯები,
იმის, ვინც არ მოდის, მაგრამ აქაა მისი
მყოფობა
გამობმული ამ სანოლზე რომელშიც ქვითინი
რადგან სახე იძახის,
სიბნელეს მორგებული,
ძვირფასი ქვა.

შენი ხმა

ჩასაფრებული ჩემს ნაწერებში
შენ მღერი ჩემს ლექსში.
მე ტყვე შენი ტკბილი ხმის
აღბეჭდილის ჩემს მეხსიერებაში.
ჩიტი დაჟინებით მფრენი.
ჰაერი არყოფნით ტატუირებული.
საათს დრო უცემს ჩემთან ერთად,
რომ არასდროს გავიღვიძო.

დავინყება

ლამის მეორე ნაპირას
სიყვარული შესაძლებელია

- *ნამიყვანე იქ* -

ნამიყვანე იმ ტკბილ რაობებში
შენს მეხსიერებაში რომ კვდებიან ყოველდღე

დაკარგული ნაბიჯები

სანამ ნათელი იდგა
ჩემს ენაში სიყვარულიდან
რამდენიმე ნაბიჯში რომ იშვა.

ღამე ღია. ღამე თანამყოფი.

შენთვის სახელის დარქმევა

არა ლექსი შენს არყოფნაზე,
ნახატი მხოლოდ, ნაპრალი კედელში,
რაღაცა ქარში, მნარე გემო.

გამომშვიდობება

საკუთარ ნათელს კლავს მიგდებული
ცეცხლი.
გალობას იმაღლებს შეყვარებული ჩიტი.
ამდენი ხარბი არსება ჩემს მდუმარებაში
და ეს ციციქნა წვიმა რომელიც თან მსდევს.

შრომები და ღამეები

რათა ამომეცნო წყურვილში ჩემი ემბლემა
რომ აღენიშნა უცალო სიზმარი
მეტად რომ აღარ მეკვება თავი სიყვარულით

მე ვიყავი მთელი შენრულობა
მგლის წმინდა ხეტიალი
ტყეში
სხეულების ღამეს

რათა მეთქვა უმნიკლო სიტყვა

მისი არყოფნის მნიშვნელობა

თუკი ვბედავ
ვიყურო და ვილაპარაკო
იმის გამოა რომ მისი ჩრდილი
ასე ფაქიზად გამოება
ჩემს სახელს
შორს აქედან
წვიმაში
ჩემს მოგონებაში
მისი სახისთვის
რომელიც იწვის ჩემს პოემაში
ლამაზად ფანტავს
ძვირფასი გამქრალი სახის
სურნელს

მწვანე სამოთხე

უცხო რომელიც ვიყავი
როდესაც შორეული სინათლეების მეზობლად
შევაგროვე მეტისმეტად წმინდა სიტყვები
ახალ სიჩუმეთა შესაქმნელად

ბავშვობა

ჟამი როდესაც ბალახი იზრდება
ცხენის მესხიერებაში.
ქარი წარმოთქვამს უბინო სიტყვებს
შროშანების საპატივცემულოდ,
და ვილაც აბიჯებს სიკვდილში
თვალგახელილი
როგორც ალისი უკვე ნანახის მხარეში.

მანამ

მუსიკალური ტყე

ჩიტები დამახატავდნენ თვალეზზე
ციცქნა გალიებს

განთიადი

შიშველს მესიზმრება მზიანი ღამე.
მე ვინეტი ცხოველი დღეების მანძილზე.
ქარმა და წვიმამ წამშალეს
როგორც ცეცხლს წაშლიდნენ, ანდა ლექსს
დანერილს კედელზე.

საათი

ერთი ციციქნა ქალბატონი
რომელიც ჩიტის გულში ცხოვრობს
მწუხრის ჟამს გადის ერთი მარცვლის
ნარმოსათქმელად
არ

საკუთარი თავისგან გასაქცევ ადგილას

სივრცე. ხანგრძლივი მოლოდინი.
არავინ მოდის. ეს ლანდი.

მიეცი რასაც ყველა აძლევს:
პირქუში მნიშვნელობები,
გაუკვირვებლები.

სივრცე. მწველი მდუმარება.
რას აძლევენ ჩრდილები ერთმანეთს?

ფუჭი საზღვრები

ადგილი
არ მითქვამს სივრცე
მე იმაზე ვლაპარაკობ
რაც
ვლაპარაკობ იმაზე რაც არ არის
ვლაპარაკობ იმაზე რაც ვიცი

არა დროზე
არამედ ყველა ნამზე
არა სიყვარულზე
არა
კი
არა

არყოფნის ადგილი
ბეჩავი კავშირის ძაფი

არსებულის გული

ნუ გადამცემ,
უნაღვლიანესო შუალამეო,
შუადღის უსუფთაო სითეთრეს

დიდი სიტყვები

ჯერ არაა ახლა
ახლა არასდროსაა

ჯერ ახლა არაა
ახლა და მარად
არასდროს არის

მდუმარებები

სიკვდილი მარად ჩემს გვერდით.
ვუსმენ რასაც მეუბნება.
მხოლოდ საკუთარი ხმა მესმის.

სიჩუმეს მოვითხოვ

თუმცა გვიანია, ღამეა,
და შენ არ ძალგის.

იმღერე ისე თითქოს არაფერი ხდებოდეს.

არაფერი ხდება.

ნიგნიდან სიბიჟის ქვის გამოხდა

ღამის მომღერალი ქალი

ქდღენება ოლგა ოროსკოს

Joe, macht die Musik von damals nacht...*

ის, რომელიც საკუთარი ლურჯი კაბისგან მოკვდა, მღერის. ის მღერის, სიკვდილით ნაღები, უმღერის საკუთარი თრობის მზეს. მისი სიმღერის შიგნით არის ლურჯი კაბა, არის თეთრი ცხენი, არის მწვანე გული, ტატუირებული მისივე მომკვდარი გულის ცემათა ექოებით. გაეცნო რა ყოველგვარ კარგვას, ის მღერის მანანნალა გოგონას გვერდით, რომელიც თავადაა: მისი თილისმა იღბლისათვის. და მიუხედავად მწვანე ნისლისა ტუჩებზე და ნაცრისფერი სიცივისა თვალებში, მისი ხმა სანსლავს სიშორეს, რომ დაღებულა წყურვილსა და ჭიქის მაძიებელ ხელს შორის. ის მღერის.

* ავტორი მცდარად ციტირებს ბ. ბრეხტის სტრიქონს: "Joe, mach die Musik von damals nach".

**თავბრუსხვევა,
ანუ სასრულ რამეთა განაზრება**

უფოთლოვდება ეს იასამანი.
საკუთარი თავიდან ვარდება
და საკუთარ არქაულ ჩრდილს ეფარება.
მომკლავს ასეთი რამეები.

ყრუ ფარანი

უმყოფნი ბოლავენ და ღამე სქელია. ღამე
მკვდრის ქუთუთოთა ფერია.

მთელი ღამის მანძილზე ღამეს ვქმნი. მთე-
ლი ღამე ვწერ. სიტყვა-სიტყვა ვწერ ღამეს.

პრივილეგია

I.

დაკარგულია უკვე სახელი, რომელიც მერქვა,
მისი სახე გარს დამტრიალებს
ვითარცა წყლის ხმები ღამით,
ხმები წყალში ვარდნილი წყლისა.
და უკანასკნელი გადარჩენილი მისი ღიმილია
და არა - ჩემი მესხიერება.

II.

შენ, ყველაზე ლამაზო,
იმათი ღამით ვინც წავიდა
ო, ნასურვებო,
უბოლოოა შენი დაუბრუნება,
ჩრდილო, შენ, ვიდრე დღეთაგან დღემდე.

ღამე გულისა

შემოდგომაო კედლის სილურჯეში: ნუგეში
ეცი პატარა მკვდარ გოგონებს.

ყოველღამ, ერთი კვილის მანძილზე,
ხელახალი ჩრდილი მეცხადება. მარტო
ცეკვავს, ის, ცალკეული იდუმალი. მე
ვიზიარებ მის მეტად ნორჩი ცხოველის შიშს
ნადირობის პირველი ღამისას.

ზამთრის ზღაპარი

ქარის ნათელი ატანს ფიჭვებში; მესმის კი
მოკაშკაშე სევდის ეს ნიშნები?

ჩამომხრჩვალ ქანაობს იასამნის ჯვრით შე-
მკულ ხეზე.

სანამ არ შეძლებს, დაუსხლტეს ჩემს სიზმ-
არს და ჩემს ოთახში შემოაღწიოს, ფანჯრიდან,
შუადამის ქართან შეთქმული.

ნატეხები მდუმარების სამართავად

I.

ენის ძალები მარტოსული ქალბატონები არიან, უპატრონოდ მიტოვებულნი, რომლებიც ჩემი ხმის გავლით მღერიან, ხმის, რომელიც შორიდან მესმის. და მოშორებით, შავ ქვიშაში, წევს გოგონა, წინაპართა მუსიკით დამძიმებული. სადაა ჭეშმარიტი სიკვდილი? მე ვისურვე ნათელი ჩემთვის, სინათლე ჩემი უსინათლობისთვის. თაიგულები უკვდებიან მეხსიერებას. მწოლიარე გოგონა საკუთარი მგლის ნიღბით იბუდებს ჩემში. ის, რომელსაც მეტი აღარ შეეძლო და ალებს ივედრებოდა და რომელსაც ჩვენ ცეცხლი ნავუკიდეთ.

II.

როდესაც ენის სახლს ჭერი ეხდება და სიტყვები აღარ გუშაგობენ, მე ვმეტყველებ.

ქალები წითლებში იკარგებიან საკუთარი ნიღბების უკან, მაგრამ დაბრუნდებიან, რათა ყვავილებს შორის იქვითინონ.

სიკვდილი მუნჯი არაა. მესმის, როგორ ბეჭ-
დავს მგლოვიარეთა სიმღერა მდუმარების ნაპ-
რალებს. ვუსმენ და შენი უტკბესი ტირილი ფუ-
რჩენის ჩემს რუხ მდუმარებას.

III.

სიკვდილმა აღუდგინა მდუმარებას მისი მო-
მაჯადოებელი პრესტიჟი. და მე არ ვიტყვი ჩემს
ლექსს და ვიტყვი მას. თუნდაც ამ ლექსს (აქ,
ახლა) არ ჰქონდეს მნიშვნელობა, არც ბედი.

სიზმარი რომელშიც დუმილი ოქროა

ზამთრის ძალღიმილი მიღრღნიდა ღიმილს. ხიდზე. შიშველი ვიყავი და ყვავილებიანი ქუდი მეხურა და დავათრევი ჩემს აგრეთვე შიშველ გვამს, რომელსაც გამხმარყვავილებიანი ქუდი ეხურა.

მრავალი სიყვარული მექონდა, ვთქვი ჩემთვის, მაგრამ მათგან ყველაზე მშვენიერი ჩემი სარკეებისადმი სიყვარული იყო.

Tête de Jeune Fille (ოდილონ რედონი)

ანდრე პიერ დე მანდიარგს

მუსიკის ეს ნვიმა
მდუმარების ეს ნლები
გავიდეს ღამე
ჩემი სხეული მეტად აღარასდროს
იქნება ნაცნობი

მუსიკის დაპირებები

თეთრი კედლის უკან, ცისარტყელის ნაირსახეობა. თოჯინა, თავის გალიაში, შემოდგომას ქმნის. ეს მსხვერპლშენირვათა გამოღვიძებაა. ახალქმნილი ბალი, ქვითინი მუსიკის უკან. და დაე მარად გაისმას, რათა არავინ დაესწროს შობის ძვრებს, ანდა მსხვერპლშენირვის ბაძვას, საუბარს ქალისა, რომელიც მე ვარ, მიბმული ამ მდუმარეს, რომელიც, აგრეთვე, მე ვარ. და დაე აღარრა დარჩეს ჩემგან გარდა სიხარულისა იმის, ვინც ითხოვა შესვლა და შეუშვეს. მუსიკაა, სიკვდილი, რომლის წარმოთქმაც ვინატრე, ტყის ფერთა მსაგვსად ნაირსახაღამეობით.

უნყვეტობა

არ უწოდო საგნებს თავიანთი სახელები. საგნებს დაკბილული კიდეები აქვთ, მდიდრული გამწვანება. მაგრამ ვინ საუბრობს თვალებით სავსე ოთახში. ვინ კბილობს ქალაქისგან ქმნილი პირით. მომავალი სახელები, ჩრდილები ნიღბებით. *განმკურნე ამ სიცარიელისგან, ვთქვი.* (ნათელს თავი მოსწონდა ჩემს წყვილიაღში. ვიცოდი, არ იყო, როდესაც ჩემი ნათქვამი მომესმა: მე ვარ.) *განმკურნე, ვთქვი მე.*

სარკის ბილიკები

I.

და, რაც მთავარია, უცოდველად იყურო. ისე, თითქოს არაფერი ხდებოდეს, რაც ნამდვილად ასეა.

II.

მაგრამ შენ მსურს, გიყურო მანამ, სანამ შენი სახე არ გაეცლება ჩემს შიშს, როგორც ჩიტი ლამის ბასრ პირს.

III.

როგორც ვარდისფერი ცარცის გოგონა მეტის-მეტად ძველ კედელზე, წვიმის მიერ უეცრად ნაშლილი.

IV.

როგორც როდესაც ყვავილი იშლება და ამჟღავნებს გულს რომელიც არ აქვს.

V.

ჩემი სხეულისა და ხმის ყოველი შესტი, რათა ძღვნად მაქციონ, ტოტად, ქარმა რომ მიატოვა ზღურბლზე.

VI.

დაფარე შენი სახის მეხსიერება იმის ნიღბით ვინც იქნები და განაფრთხე გოგონა რომელიც იყავი.

VII.

ორივეს ღამე ნისლით გაიფანტა. ეს ცივი საკვების ჟამია.

VIII.

და წყურვილი, ჩემი მეხსიერება წყურვილისაა, მე დაბლა, ფსკერზე, ჭაში, მე ვსვამდი, მახსოვს.

IX.

დაეცე, როგორც დაჭრილი ცხოველი, იქ, სადაც

გამოცხადებების ადგილი იყო.

X.

როგორც ის, ვისაც არაფერი სურს. სულ არა-
ფერი. პირამოკერილი. ქუთუთობამოკერილი.
საკუთარი თავი დამავინყდა. შიგნით ქარია.
ყველაფერი ჩარაზული და შიგნით ქარი.

XI.

მდუმარების შავ მზეში სიტყვები მოოქრულან.

XII.

მაგრამ მდუმარება ცხადია. ამისთვის ვწერ.
მარტო ვარ და ვწერ. არა, არ ვარ მარტო. არის
აქ ვილაც, ვინც თრთის.

XIII.

რომც ვთქვა *მზე* და *მთვარე* და *ვარსკვლავი*,
ვგულისხმობ იმათ, რაც მე მემართება. და მე
რამსურდა?

მსურდა სრული სიჩუმე.

ამისთვის ვმეტყველებ.

XIV.

ლამეს მგლის ყმუილის ფორმა აქვს.

XV.

წინასწარ განჭვრეტილ სურათში დაკარგვის სი-
ამე. მე წამოვდექი ჩემი გვამიდან, მე წავედი
იმის საძებნელად, ვინც ვარ. პილიგრიმი ჩემი
თავისგან, გავეშურე იმისაკენ, რომელსაც ქარ-
პირა მხარეში სძინავს.

XVI.

ჩემი უსასრულო დაცემა ჩემს უსასრულო დაცე-
მაში, სადაც არავინ მელოდა, რადგან რომ შეე-
ხედე იმას, ვინც მელოდა, ვერ ვიხილე ვერაფე-
რი ჩემი თავის გარდა.

XVII.

რალაც დაეცა მდუმარებაში. ჩემი უკანასკნე-
ლი სიტყვა იყო *მე* მაგრამ ვიგულისხმე მანათო-
ბელი განთიადი.

XVIII.

ყვითელი ყვავილები ლურჯი მინის წრეს ათანავარსკვლავედებენ. წყალი, ქარით სავსე, ცახცახებს.

XIX.

დღის თვალისმომჭრელობა, ყვითელი ჩიტები დილით. ხელი სიბნელეს ნასკვავს, ხელი მიათრევს დამხრჩვალ ქალის თმას, რომელიც არ წყვეტს სარკეში მიმოსვლას. სხეულის მესსიერებასთან დასაბრუნებლად, უნდა დავუბრუნდე ჩემს მგლოვიარე ძვლებს, უნდა გავიგო, რას ამბობს ჩემი ხმა.

წიგნიდან მუსიკალური ჯოჯოხეთი

Cold in Hand Blues

და რა არის ეს რის თქმასაც აპირებ
მხოლოდ რაღაცის თქმას ვაპირებ
და რა არის ეს რის ქნასაც აპირებ
ენაში ვაპირებ დამალვას
და რატომ
მეშინია

ქვაკუთხედი

არ შემიძლია, ჩემი ხმით ვილაპარაკო, მხოლოდ - ჩემი ხმებით.

მისი თვალეტი ტაძრის შესასვლელი იყო, ჩემთვის, მოხეტიალისთვის, რომელსაც უყვარს და კვდება. და ვიმღერებდი სანამ ღამეს არ შევერწყმოდი, სანამ არ განვიქმნებოდი, შიშველი, ტაძრის შესასვლელთან.

სიმღერა, რომელსაც ვკვებთ, როგორც გვირაბს.

შემანუხებელი მყოფობები,
უესტები ფიგურების, რომლებიც ცოცხლად
გვევლინებიან იმ აქტიური ენის მუშაობით, მათ
რომ ემონება,
ნიშნები, უხსნარ შიშებზე რომ მიგვანიშნებენ.

საძირკვლების ვიბრაცია, საფუძვლების
ცახცახი, ნვეთა და ბურღვა,

და ვიცოდი სად ბინადრობს ის, ამდენად
სხვა, რომელიც არის მე, რომელიც იცდის, რო-
დის მოვკეტავ, რათა შემიპყროს და აშროს და
ბურღოს საძირკვლები, საფუძვლები,
ის, რომელიც მენინააღმდეგება ჩემს შიგ-
ნიდან, შეთქმული, იხელთებს ჩემს ვერან მი-
ნას,

არა,
რამე უნდა ვილონო,
არა,
არ უნდა ვილონო არაფერი,

რალაც ჩემში არ ნებდება ფერფლის შადრე-
ვანს, რომელიც შიგნიდან მანგრევეს იმით, რო-
მელიც არის მე, ჩემით, რომელიც ვარ ის და რო-
მელიც ვარ მე, მისგან ენით აღუნერლად განს-
ხვავებული.

იმავე მდუმარებაში (და არა თვით მდუმარე-
ბაში) გადაყლაპო ღამე, ღამე უსაზღვრო, ჩაძი-
რული დაკარგული ნაბიჯების მალულობაში.

არ შემიძლია ვილაპარაკო არაფრის სათქმე-
ლად. ამრიგად ვკარგავთ ჩვენს თავებს, მე და

ლექსი, ფუჭმცდელობაში, გადმოვწეროთ მხურვალე კავშირები.

სად მიჰყავს ის ამ ნაწერს? შავში, უნაყოფოში, დანაწევრებულში.

თოჯინები, გამოშიგნული ჩემი ანტიკური თოჯინის ხელებით, სუფთა სატენის პოვნის იმედგაცრუება (შენი მეხსიერება, სუფთა ტრამალი): მამა, რომელიც, ალბათ, ტირესიასი იყო, მდინარეში ტივტივებს. მაგრამ შენ, რატომ მიეცი ნება, მოეკალით, სანამ თოვლიანი ვერხვების ამბებს უსმენდი?

მე მსურდა, ჩემს თოჯინას თითებს შეეღწიათ გასაღებებში. მე არ მსურდა, შევხებოდი კლავიშებს, როგორც ობობა. მე ჩაძირვა მსურდა, თავის მილურსმენა, თავის გამობმა, განამარხება. კლავიშებში შესვლა მსურდა, რათა შემეღწია მუსიკის შიგნით რათა მქონოდა სამშობლო. მაგრამ მუსიკა იძვროდა, ქროდა. მხოლოდ მისამღერის ხელახალი წამოწყებისას ღვივდებოდა ჩემში იმედი, რომ წარმოიქმნებოდა რაღაც მატარებლების სადგურის მსგავსი, ვგულისხმობ: მყარი ამოსავალი ნერტილი, ადგილი-

დან, ადგილისკენ, ადგილთან კავშირში, მასთან შერწყმული. მაგრამ მისამღერი მეტისმეტად ხანმოკლე იყო, იმდენად, რომ მე ვერ შევძელი სადგურის აღმართვა, რადგან ვერ მექნებოდა ერთ საკმაოდ ლიანდაგსამცდარ მატარებელზე მეტის იმედი, რომელიც მრუდდებოდა და იბრიცებოდა. მაშინ მივატოვე მუსიკა და მისი ვერაგობები, რადგან მუსიკა იყო მუდამ მეტისმეტად მაღლა ან მეტისმეტად დაბლა, მაგრამ არასდროს ცენტრში, არა შერწყმისა და შეყრის ადგილას. (შენ, რომელიც იყავი ჩემი უცალო სამშობლო, სადღა გეძებო? იქნებ ამ ლექსში, რომელსაც ვწერ.)

ერთ ღამეს, ცირკში, აღმიდგა დაკარგული ენა, იმ წამს, როდესაც მხედრებმა, ჩირალდნებით ხელში, მძვინვარე წრეზე გააჭენეს თავიანთი შავი რაშები. ჩემს უნეტარეს სიზმრებშიც კი არ იარსებებს ანგელოზების გუნდი, რომელიც მიაწვდის ჩემს გულს ამ მხურვალე ბგერათა მსგავსებას, ფლოქვები რომ გამოსცემდნენ ქვიშებზე.

(და მიიხრა: დანერე; რამეთუ ეს სიტყვები სარწმუნოა და ჭერმარიტი.)

(კაცი ან ქვა ან ხეა, ვინც დაინყებს სიმღერას...)

და ეს იყო სათუთად მთრთოლვარე ჟრუნტელი (ამას ვამბობ, რათა ვასწავლო იმას, მცდარად რომ მოათავსა ჩემში თავისი მუსიკალურობა და უფრო დისონანსურად თრთის, ვიდრე უცხო ქვეყნის ქვიშებში ჩირაღდნით ნაქეზებული ცხენი.)

იატაკს ვეკვროდი, სახელს ვიძახდი. მწამდა, რომ მოვკვდი და რომ სიკვდილი სახელის თქმა იყო, უსასრულოდ.

ეს არ არის, იქნებ, რისი თქმაც მსურს. ეს თქმა და თვით-თქმა საამური არაა. არ ძალმიძს ჩემი ხმით ლაპარაკი, მხოლოდ ჩემი ხმებით. ან კიდევ ეს ლექსი, შესაძლოა, იყოს მახე, მორიგი დადგმა.

როდესაც გემმა რიტმი იცვალა და სასტიკ ნწყლებზე იწყევა, მე წამოვდექი როგორც ამაზონი, რომელსაც მხოლოდ თავისი ლურჯი თვალეები ყოფნის ყალყზე დამდგარი ცხენის დასამორჩილებლად (ან იქნებ მიზეზი მისი ლუ-

რჯი თვალეზი არ იყო?) მწვანე წყალო ჩემს სახ-
ეზე, უნდა გსვა, ვიდრე ღამე არ გაიღება. ვერ-
ავინ მიხსნის, რამეთუ ვარ უხილავი ჩემივე
თავისთვისაც კი, რომელსაც ვეძახი შენი ხმით.
სად ვარ? ბაღში.

აი, ბაღი.

მუსიკალური ჯოჯოხეთი

მზეებით მირტყამენ

აქ არაფერი არაფერს ეწყვილება

და ამდენი მკვდარი ცხოველით ჩემი მეხსი-
ერების ბასრი ძვლების სასაფლაოზე

და ამდენი ყვავისებრი მონაზვნებით ჩემს
ფეხებს შორის სანისკარტებლად რომ მოისწრა-
ფიან

მანაფლეთებს ამ ნაწყვეტთა რაოდენობა

უსუფთაო გასაუბრება

სასონარკვეთილი განდევნა ვერბალური მა-
ტერიიდან

საკუთარ თავთან განთავისუფლებული

საკუთარ თავში წყალწაღებული

მალდორორის სიმღერების ეგზეგეზიკა

ჩემი კაბის ქვეშ იწვოდა ყვავილების მდელო, მხიარული, როგორც შუალამის ბავშვები.

სინათლე უბერავს ჩემს ძვლებში, როდესაც ვნერ სიტყვას "მინა". სიტყვა ან მყოფობა, რომელსაც კეთილსურნელოვანი ცხოველები სდევნენ; საკუთარი თავივით სევდიანი, თვითმკვლელობასავით მშვენიერი; ის მიფრინავს ჩემს თავს ზემოთ, როგორც მზეთა დინასტია.

მაკურნებელი სიტყვა

იმის იმედით, რომ ენა მიწიდან ამოთხრის სამყაროს, ვილაც უმღერის ადგილს, რომელიც მდუმარებაში იძენს სახეს. მოგვიანებით გაირკვევა, - ის, რომ საკუთარ მძვინვარებას გამოხატავს, არ ნიშნავს რომ ზღვა არსებობს, ანდა სამყარო. ისევე, როგორც სიტყვა ამბობს იმას, რასაც ამბობს და, ამის მიღმა, რაღაც მეტს, რაღაც სხვას.

უხილავისანი

რათა სიტყვებმა არ იკმარონ, საჭიროა, გულში რაღაც მოკვდეს.

ენის ნათელი მფარავს, როგორც მუსიკა, უნუგეშებელი ძაღლების მიერ დაფლეთილი სურათი, და ზამთარი მწვდება, როგორც ქალი, რომელსაც კედელი შეუყვარდა.

ზუსტად მაშინ, როდესაც ვიმედოვნებდი, უკან მოვითოვებდი იმედს, მოხდა შენი დაცემა ჩემში. ახლა მეტი აღარაფერი ვარ, მხოლოდ ეს შიგნით.

წყალთა სიბნელე

ვუსმენ წყლის ხმას ჩემს სიზმარში რომ ეცემა. სიტყვები ეცემა როგორც წყალი მე ვეცემი. ჩემი თვალების ფორმას ვხატავ ჩემს თვალებში. ვცურავ ჩემს წყლებში, ჩემს მდუმარებებს ვაუნყებ ჩემს თავს. მთელი ღამე ვიმედოვნებ, რომ ჩემი ენა შეძლებს, ფორმა მომცეს. და ვფიქრობ ქარში, რომელიც მომდის, ჩერდება ჩემში. მთელი ღამე ვიარე სახელუდებელი წვიმის ქვეშ. მე მომეცა მდუმარება სავსე ფორმებით და ხილვებით (ამბობ). და შენ გარბიხარ, უნუგეშებელი, როგორც ეული ჩიტი ქარში.

სრული დანაკარგი

გრძნეულებანი წარმოიქმნება ახალი გულიდან ლექსისა, რომელიც არავის მიემართება. ვმეტყველებ ხმით, რომელიც ხმის მიღმაა და გამოვცემ დატირების მაგიურ ბგერებს. ლურჯმა მზერამ შემოსა ჩემი ლექსი ნიშბით. ცხოვრებაო, ჩემო ცხოვრებაო, რა უყავი ამ ცხოვრებას ჩემსას.

**პოეტის გარდაცვალების მერე
გამოცემული ლექსები**

ამალამ, ამ სამყაროში

ედვინება მართა ისაბელ მოიას

ამალამ ამ სამყაროში
სიტყვები სიზმრის ბავშვობის სიკვდილის
არასდროს ის რისი თქმაც გასურდა
მშობლიური ენა კასტრირებული
ენა შემეცნების ორგანოა
მარცხისა ყოველი ლექსის
საკუთარი ენისგან კასტრირებული
რომელიც ხელახლა ქმნის ორგანოა
ხელახლა შეცნობის
მაგრამ არა მკვდრეთით აღდგომის
უარყოფითი ფორმის საგნის
ჩემი ჰორიზონტის მალდორორისა თავისი
დალით

და არაფერია დაპირება
თქმადის სფეროში
რომელიც ტყუილს უტოლდება

(ყოველივე რაც თქმადია არის ტყუილიც)
დანარჩენი მდუმარებაა
ოღონდ მდუმარება არ არსებობს

არა
სიტყვები
არ სიყვარულობენ
ისინი არამყოფობენ
თუ ვიტყვი წყალი დავლევ?
თუ ვიტყვი პური შევჭამ?

ამალამ ამ სამყაროში
გასაოცარი მდუმარება ეს ამა ღამის
სულის ამბავი ისაა რომ თავის თავს ვერ
გონების ამბავი ისაა რომ თავის თავს ვერ
სამშვინველის ამბავი ისაა რომ თავის თავს
საიდან მოდის ეს უხილაობათა შეთქმულება?
ერთი სიტყვაც კი არ იხილება

ჩრდილები
მნებვარე ზღუდეები სიგიჟის
ქვას რომ მაღავენ

შავი დერეფნები
ყველა მათგანი მაქვს გავლილი
ო რად არ დაგვირჩებოდი სულ ოდნავ
მეტხანს!

ჩემი პირი დაჭრილია
ჩემი მხოლობითის პირველი პირი

მე ისე ვწერ როგორც ბნელში მომარჯვებული
დანა

ვწერ ისე როგორც ვამბობ
სრული გულწრფელობა განაგრძობდა
შეუძლებლობას
ო რად არ დაგვირჩებოდი სულ ოდნავ
მეტხანს!

სიტყვათა ჩამოშლა
ენის სასახლის მაუსახლებელი
შემეცნება ფეხებს შორის
რა მოუხერხე სექსის ნიჭს?
ო ჩემი მკვდრები
ვჭამე ისინი დავიხრჩვი მათით
მეტად აღარ შემეძლო მეტი აღარ შეძლება

დახშული სიტყვები

ყველაფერი სხლტის
ბნელ გათხევადებაში

და მალდორორის ძალლი
ამალამ ამ სამყაროში
სადაც ყველაფერი შესაძლებელია
გარდა
ლექსისა

მე ვმეტყველებ
ცოდნით რომ საქმე ეს არაა
ო დამეხმარე დავწერო ყველაზე არასაჭირო
ლექსი
ის რომელიც გამოუსადეგრობისთვისაც
კი ვერ გამოდგება
დამეხმარე დავწერო სიტყვები
ამალამ ამ სამყაროში

მოკლე კანტოები

1.

არავინ მიცნობს მე ღამეს ვმეტყველებ
არავინ მიცნობს ჩემს სხეულს ვმეტყველებ
არავინ მიცნობს მე წვიმას ვმეტყველებ
არავინ მიცნობს მე მკვდრებს ვმეტყველებ

2.

სიტყვები ოდენ
ბავშვობის
სიკვდილის
სხეულთა ღამეების

3.

პოემის
შუაგული
სხვა ლექსია
შუაგულის შუაგული
უმყოფობაა

უმყოფობის შუაგულში

ჩემი ჩრდილია შუაგული
ლექსის შუაგულის

4.

ჩიტის ძვლებისგან დამზადებული თოჯინა
მიუძღვნის კეთილსურნელოვან ძაღლებს
ჩემივე სიტყვებისა რომლებიც მიბრუნდებიან

5. ჟანს

შემოდგომის
მხილველთა
აგონია

6.

ნაპრალები კედლებში
შავი გრძნეულებები
გატყავებული ფრაზები
საბედისწერო ლექსები

7.

ნაპრალს სიმღერით ავსებ.
სიბნელეში დამხრჩვალ ქალივით იზრდება.

ო მეტი და მეტი სიმღერით ფარე ეს ბზარი, ეს
ნაპრალი, ეს ნახეთქი.

8.

მკვდართა შუადღეს
პრინცესაადგილუმზეო
ჭამს ნარშავს
ჭამს ხინვებს

9.

ჩემი ცისკრისჭამს ჩაძინებულის სიმღერა
მართლა ეს იყო განა?

10.

ის ვისაც ვუყვარვარ იშორებს ჩემს
ორეულებს,
ალებს
ღამეს, ჩემო სხეულო,
შენ სიზმართა სახილველად,
ჩემო მზეო ან სიყვარულო

11.

ო თვალები შენი

აღმოდებული თვალეზი

12. ალენ ვერმონს

ჩემი გონების ყვავეზი
მისი ძვირფასი სხეულის პირას

ლამის დიადი სიცივეა
სიშავე

ვნება ჩვენს უფალთა
სურვილთა

13.

აკვიატება
ბავშვური თქმულება
ნაპრალი

მზე
როგორც დიდი ბნელი ცხოველი

მე და მეტი არაფერი
სათქმელი არაფერი

14.

რაა ეს სივრცე რომლადაც ვიქცევით
აკვიატება
ბალღური თქმულება

ვიდრე არ დადგება ახალი წესრიგი
ჩვენ ტრფობას არ ვიმღერებთ
ვიდრე არ დადგება ახალი წესრიგი

15.

გოგონა რომელიც ნაცრისფერ ქარებში
მწვანე ქარებში იცდიდა

16.

სარკეებით ილაპარაკებს
სიბნელით ილაპარაკებს
ჩრდილებით
არაფრით

17. დიანას

გვასწავლე ცხოვრებისა

ჩანაწერები პოეზიაზე

რა არის პოეზიის მნიშვნელობა დღევანდელ სამყაროში?

1

ჩვენ გვჭირდება ადგილი, სადაც შეუძლებელი შესაძლებელი ხდება. სწორედ ლექსია ადგილი, სადაც შესაძლებლის საზღვარი არღვევს კანონსა და წესრიგს და რისკზე მიდის.

2

პოეტს სხვა მხრიდან მოაქვს ახალი ამბები. ის აკრძალულის დესპანი თუ წარმომადგენელია, რადგან ის აღგვძრავს სამყაროს საოცრებათა - ისევე, როგორც სიგიჟისა და სიკვდილის - კონფრონტაციისკენ.

პოეზიის მოყვარულთა ერთი ციციქნა საიდუმლო საზოგადოების მიღმა, ყველას ეშინია იმის აღიარება, რომ პოეზიასთან შეხვედრას მისი

განთავისუფლება შეუძლია. რისგან განთავის-
უფლება? მაგრამ ესეც ყველასთვის ცნობილია.

*

(12 დეკემბერი)

მწერლობა, რომელიც დატვირთულია, სავსე
საშიშროებითა და ხიფათით - გამომდინარე მი-
სივე მოზღვავებული გამჭვირვალეობიდან;
სრულიად კონკრეტული; დისპროპორციულად
მატიერიალური, რამდენადაც ის ავლენს სახე-
ხატებს, რომლებიც ყველაზე შორეულ, უცნობ
და მოულოდნელ შინაგან ჩრდილებში იღებენ
სათავეს.

მწერლობა, რომელიც აუტანლად მკვრივია,
ხრჩობამდე, მაგრამ მხოლოდ და მხოლოდ
"ძლივსშესამჩნევი კავშირებისგანაა" ქმნილი,
რომელსაც ძალუძს, განაპირობოს, ერთსა და
იმავე ზედაპირზე, სუბიექტისა და ობიექტის
უმანკო თანაარსებობა, და აგრეთვე წაშალოს
ჩვეული საზღვრები მეს, შენს, მას, ჩვენსა და
მათ შორის. ურთიერთკავშირები, მეტამორფო-
ზები.

ჩემი ტანჯვა გადმოსცემს სურათებს, რომ-
ლებსაც "ხმის ქალწული" ქმნის მეორე მხარეს,
მოელვარე ციალთა გარემოცვაში. გადასვლა,

რომლის განხორციელებაც მსურს დაძაბული სიზუსტით, რომელიც შემადგენელია, გამე-
ნვრთნა შემთხვევითობა და ამინაზღაურებდა
ჩემს სრულ დამორჩილებას "ხმის ქალწული-
სადმი".

პოეტური სიმართლის მგზნებარე საჭიროე-
ბა. ეს ხმა ითხოვს, რომ მხილველური ძალა თა-
ნადროულად განთავისუფლდეს და შენარჩუნ-
დეს, ის მოითხოვს წარმოუდგენელ თავდაჭერ-
ილობას ამ ძალის მიმართვისას [და ამ სახე-ხა-
ტების აგებისას].

მე ვერ ვამჩნევ, ვლაპარაკობ პოეტურ სრუ-
ლყოფაზე, თავისუფლებაზე, თუ სიყვარულსა
და სიკვდილზე.

*

ხუთშაბათი, 14 დეკემბერი, 1964

3

"ჩემი ხმის ქალწული" შთაგონებაცაა და -
არაცნობიერიც.

რამდენიმე გასაღები
ალეხანდრა პისარნიკისთვის
(საუბარი მართა ისაბელ მოიასთან)

მართა ისაბელ მოია: შენს ლექსებში არის გარკვეული სიტყვები, რომლებიც *ემბლემურად* მიმაჩნია, და რომლებიც მარტოსულ, აკრძალულ რამეებად აქცევენ შენს ლექსებს, ბავშვური ვნებების, პოეზიის, სიყვარულის, სიკვდილის მსგავსებად. მეთანხმები, რომ სიტყვები *ბალი, ტყე, სიტყვა, მდუმარება, ხეტიალი, ქარი, გულისტკივილი* და *ლამე* ერთდროულად ნიშნებიცაა და ემბლემებიც?

ალეხანდრა პისარნიკი: ვფიქრობ, ჩემს ლექსებში არის სიტყვები, რომლებსაც განუწყვეტლივ ვიმეორებ, ვიმეორებ უმონყალოდ და დაუნდობლად: ბავშვობის, შიშების, სიკვდილის, სხეულთა ლამეების სიტყვები. ანდა, უფრო კონკრეტულად, სიტყვები, რომლებსაც შენს კითხვაში გამოყოფ, ერთდროულად ნიშნებიცაა და ემბლემებიც.

მ. ი. მ.: დავინყოთ, მაშ, ყველაზე საამურ სივრცეებში შებიჯებით: ბალსა და ტყეში.

ა. პ.: ჩემთვის ერთ-ერთ ყველაზე მომაჯადოებელ და მომნუსხველ ფრაზას პატარა გოგონა, ალისი წარმოთქვამს საოცრებათა ქვეყანაში: "მე მხოლოდ იმისთვის მოვედი, რომ ბალი მენახა". ალისისთვისაც და ჩემთვისაც, ბალი შეხვედრის სივრცეა, ანდა, როგორც მირჩა ელიადემ თქვა, *სამყაროს ცენტრი*. ეს ცოდნა ამგვარ წინადადებას მთავაზობს: ბალი მწვანეა ტვინში. ამ ჩემმიერვე მოფიქრებულ ფრაზას სხვა, გასტონ ბაშლარის ფრაზასთან მივყავარ, რომელიც, ვიმედოვნებ, სწორად მახსოვს: "სიზმარ-მეხსიერების ბალი, დაკარგული ჭეშმარიტი წარსულის საიქიოში".

მ. ი. მ.: რაც შენს ტყეებს შეეხება, როგორც ჩანს ის მდუმარების სინონიმია. მაგრამ სხვა მნიშვნელობებსაც ვგრძნობ მასში. მაგალითად, ის, შეიძლება, აკრძალულსა და დაფარულზე მიანიშნებდეს.

ა. პ.: რატომაც არა? მაგრამ ის აგრეთვე, შეიძლება, აღნიშნავდეს ბავშვობას, სხეულს, ღამეს.

მ. ი. მ.: ოდესმე შეგიბიჯებია ბალში?

ა. პ.: პრუსტი, სურვილის ანალიზირებისას, ამბობს, რომ სურვილს არ სურს, რომ გააანალიზონ, მას სურს, რომ დააკმაყოფილონ. მე არ მსურს ბალზე საუბარი, მისი დანახვა მინდა. ცხადია, რასაც ვამბობ მაინც უმნიშვარი და ქარაფშუტულია, მაგრამ ამ ცხოვრებაში ვერასდროს ვშვებით იმას, რაც გვსურს. რაც კიდევ ერთი მიზეზია იმისა, რომ ბალის ხილვა გვსურდეს, თუნდაც ეს შეუძლებელი იყოს; განსაკუთრებით თუ ეს შეუძლებელია.

მ. ი. მ.: სანამ შენ მიპასუხობდი, შენმა ხმამ ჩემს მეხსიერებაში მიპასუხა ფრაზით შენი ლექსიდან: "ჩემი საქმე მოხმობა და განდევნაა".

ა. პ.: სხვა მიზეზებთან ერთად, მე იმის გამოც ვნერ, რომ არ მოხდეს ის რისიც მეშინია; რათა არ იარსებოს იმან, რაც ჭრილობას მაყენებს; თავი დავიფარო ბოროტისაგან (კაფკა). ნათქვამია, რომ პოეტი დიდი მკურნალია. ამ გაგებით, პოეტური ამოცანის ნაწილია ექსორციზმი, სულთგამოხმობა და, ამის მიღმა, განკურნება. ლექსის დაწერა ფუნდამენტური ჭრილობის განკურნებას ნიშნავს, ხლეჩის შეხორცებას. რადგან ყველა ჩვენგანი დაჭრილია.

მ. ი. მ.: იმ მრავალ მეტაფორათაგან ერთ-ერთი, რომლითაც შენ ამ ფუნდამენტურ ჭრილობას ქმნი, განსაკუთრებით ცხადად აღმებეჭდა მეხსიერებაში, იმის გამო, თუ რამდენად იმოქმედა მან ჩემზე - ფრაზა ერთ შენს ადრეულ ლექსში შემხვდა, სადაც წერ: "განცვიფრებული მხეცი ჩემს სისხლში მიათრევს საკუთარ თავს". და მნამს, რომ ქარი ამ ჭრილობის ერთ-ერთი მთავარი ავტორია, რამდენადაც ის დროდადრო იხსენიება შენს ლექსში, როგორც "დიადი მტანჯველი".

ა. პ.: მე მიყვარს ქარი იმის მიუხედავად, რომ, სწორედაც, ჩემი წარმოსახვა მას ხშირად აღჭურვავს ხოლმე მძვინვარე ფორმებითა და ფერებით. ქარისგან დაბეგვილი, მე მივდივარ ტყეში, დავეხეტები ბალის ძიებაში.

მ. ი. მ.: ღამით?

ა. პ.: ღამისა მე ცოტა რამ ვიცი, მაგრამ ვუერთდები მას. მე ეს ერთ ლექსში ვთქვი: "მთელი ღამის მანძილზე ღამეს ვქმნი. მთელი ღამე ვწერ. სიტყვა-სიტყვა ვწერ ღამეს".

მ. ი. მ.: ერთ ადრეულ ლექსში შენ მდუმარებასაც შეუერთდი.

ა. პ.: მდუმარება: ერთადერთი ცდუნება და უდიდესი პირობა. მაგრამ ვგრძნობ, რომ "დაუ-
ლაღავი ჩურჩული" მარად გროვდება (რა კარ-
გად ვუნცი თუ საით მიედინება მოხეტიალე
ენის შადრევანი). ამიტომ ვბედავ, ვთქვა, რომ
არ ვიცი, თუ არსებობს მდუმარება.

მ. ი. მ.: იმ "მეს" ერთგვარ კონტრაპუნქტად,
რომელიც ღამეს ერწყმის, ვხედავ "უცხოს";
"უდაბნოს მდუმარე ბინადარს"; "პატარა მოგ-
ზაურს"; "ჩემს მისივე თავისგან გადახვეწილს";
იმას, რომელსაც სურდა "კლავიშებში შესვლა,
რათა შეეეღნია მუსიკის შიგნით, რათა სამშობ-
ლო ჰქონოდა." ესენი, შენი სხვა ხმები, ისინი,
რომლებიც შენი ხეტიალის ხელობაზე მეტყ-
ველებენ - რაც შენს ჭეშმარიტ ხელობად მესა-
ხება.

ა. პ.: თრაკლის ფრაზა მაგონდება: "კაცი უცხოა
დედამინაზე".* მნამს, რომ, ყველა სხვას შორ-
ის, პოეტი ყველაზე მეტად უცხოა. მჯერა, რომ
პოეტის ერთადერთი თავშესაფარი სიტყვაა.

* ესპანურად: "Es el hombre un extraño en la tierra". აქ პი-
სარნიკი მცდარად ციტირებს სტრიქონს თრაკლის ლექ-
სიდან "სულის გაზაფხული": "Es ist die Seele ein Fremdes
auf Erden" ("სული უცხოა დედამინაზე").

მ. ი. მ.: შენ გაქვს შიში, რომელიც საფრთხეს უქმნის ამ თავშესაფარს: "იმის არცოდნა, თუ როგორ დაგასახელოთ ის, რაც არ არსებობს". სწორედ ამ დროსაა, რომ ენას ემალება.

ა. ჰ.: მინდა, ორაზროვნებით ვცადო განმარტება: მე ენას ენაში ვემალება. როდესაც რალაცას - მათ შორის არარას - სახელი აქვს, ის ნაკლებ მტრული გვეჩვენება. და მაინც, მაქვს ეჭვი, რომ მთავარი უთქმელია.

მ. ი. მ.: ამიტომ ეძებ "ფიგურებს, რომლებიც ცოცხლად გვესახებიან აქტიური ენის ნყალობით, რომელიც მათ გულისხმობს"?

ა. ჰ.: ისეთი გრძნობა მაქვს, რომ ნიშნები, სიტყვები მიანიშნებენ, გულისხმობენ. ენის შეგრძნების ამ რთულ გზას მივყავარ რწმენასთან, რომ ენა რეალობას ვერ გამოხატავს, რომ ჩვენ მხოლოდ თვალნათელის შესახებ შეგვიძლია ლაპარაკი. აქედან მომდინარეობს ჩემი სურვილი, შევექმნა შემზარავი სიზუსტის ლექსები, მიუხედავად ჩემი თანშობილი სურრეალიზმისა და იმ ფაქტისა, რომ შინაგანი აჩრდილების ელემენტებით ვმუშაობ. სწორედ ეს ახასიათებს ჩემს ლექსებს.

მ. ი. მ.: და მაინც, შენ აღარ ეძებ სიზუსტეს.

ა. პ.: მართალია; მსურს, ლექსი თავად დაინეროს, ისე, როგორც თავად სურს. მაგრამ მიჩვენია, ანმყოზე არ ვილაპარაკო, რადგან ის ჯერ თითქმის არც კი დაწერილა.

მ. ი. მ.: მიუხედავად იმისა, რომ ამდენს წერ?!

ა. პ.: ...

მ. ი. მ.: "სახელის დარქმევის არცოდნა" დაკავშირებულია სურვილთან, მიაგნო "რაიმე ფრზას რომელიც სრულებით შენია". შენი წიგნი, "შრომები და ღამეები" მრავლისმთქმელი პასუხია, რადგან მასში სწორედ შენი ხმები მეტყველებენ.

ა. პ.: ამ ლექსებზე ბევრი ვიმუშავე და უნდა ვთქვა, რომ მათი შექმნისას საკუთარი თავი შევქმენი, და მე შევიცვალე. ჩემში ვატარებდი იდეალური ლექსის ფორმას და მე მას მივალწიე. ვიცი, რომ არავის ვგავარ (ეს უბედურებაა). ამ წიგნმა მომცა ბედნიერება, წერაში თავისუფლება მეპოვა. თავისუფალი ვიყავი, შემეძლო ჩემი თავისგან ისეთი ფორმა შემექმნა, როგორც მსურდა.

მ. ი. მ.: ეს შიშები თანაარსებობენ იმ სიტყვების შიშთან, რომლებიც ბრუნდებიან. რა სიტყვებია ესენი?

ა. ჰ.: მეხსიერება. მე ვუცქერ გაქროლებული სიტყვების მდინარებას, და თავი დაუცველ და პასიურ მაცურებლად მეჩვენება.

მ. ი. მ.: მე ვთვლი, რომ სარკე, მეორე მხარე, აკრძალული ზონაა და მისი დავიწყება შენს შემოქმედებაში "სიორის", "ორად ყოფნის" შიშს წარმოქმნის. შედეგად, შენი შემოქმედება გაურბის დოპელგანგერის საზღვრებს, რათა მოიცვას ყველა, ვინც კი ყოფილხარ.

ა. ჰ.: მართალი ხარ. ყველა იმათგანის შიში, ვინც ჩემს შიგნით მეტოქეობს. ანრი მიშოს ერთ ლექსში ასეთი ფრაზა: "მე ვარ. მე ვლაპარაკობ მასზე, ვინც-მე-იყო და ვინც-მე-იყო ლაპარაკობს ჩემზე [...] არავინაა მარტო საკუთარ ტყავში".

მ. ი. მ.: ეს რაიმე კონკრეტულ მომენტში ხდება?

ა. ჰ.: როდესაც "ხმის ქალწული" მღალატობს.

მ. ი. მ.: შენი ერთი ლექსის თანახმად, შენი ყველაზე ლამაზი სიყვარული სარკეების სიყვარული იყო. ვის ხედავ მათში?

ა. პ.: ვხედავ სხვას, რომელიც მე ვარ. (სინამდვილეში, სარკეებისადმი გარკვეულ შიშს განვიცდი). დროდადრო, ჩვენ ვერთდებით. ეს თითქმის ყოველთვის მაშინ ხდება, როცა ვწერ.

მ. ი. მ.: ერთი ლამით, ცირკში, შენ აღადგინე დაკარგული ენა, "იმ წამს, როდესაც მხედრებმა, ჩირაღდნებით ხელში, მძვინვარე წრეზე გააჭენეს თავიანთი შავი რაშები." რა არის ეს რაღაც "რაც მიაწვდის ჩემს გულს იმ მხურვალე ბგერების მსგავსებას, ფლოქვები რომ გამოსცემდნენ ქვიშებზე".

ა. პ.: მე უპოვნელი ენის პოვნას ვცდილობ.

მ. ი. მ.: იქნებ შენ ის მხატვრობაში იპოვე?

ა. პ.: ხატვა მიყვარს, რადგან მხატვრობაში ვპოულობ შესაძლებლობას, მდუმარედ შევეხმიანო ჩემი შინაგანი ლანდების ხატებებს. ამასთან ერთად, მე მხიბლავს მითომანის ნაკლე-

ბობა მხატვრობის ენაში. სიტყვებით მუშაობისას ან, უფრო ზუსტად, ჩემი სიტყვების ძიებისას, ვანყდები დაძაბულობას, რომელიც მხატვრობაში არ მხვდება.

მ. ი. მ.: რა გიზიდავს ასე ძალიან რუსოს "მძინარე ბოშა ქალში"?

ა. პ.: ეს ტილო საცირკო ცხენების ენის ექვივალენტია. ვისურვებდი, დამეწერა რამე ამ ნახატის მსგავსი, რადგან მასში მდუმარებაა და, ამავე დროს, მინიშნებები მძიმე და მანათობელ რამეებზე. აგრეთვე განსაკუთრებით მიყვარს ბოსხის, კლეეს და ერნსტის შემოქმედება.

მ. ი. მ.: და ბოლოს, მაინტერესებს, ოდესმე თუ დაგისვამს საკუთარი თავისთვის შეკითხვა, რომელსაც ოკტავიო პასი სვამს "მშვილდისა და ლირის" შესავალში: "განა არ აჯობებდა, ცხოვრება გვექცია პოეზიად და არა პოეზია ცხოვრებად?"

ა. პ.: ამაზე ჩემი ერთ-ერთი ახალი ლექსით გიპასუხებ:

ვნატრობ, მხოლოდ ექსტაზში შემეძლოს ცხოვრება, ლექსის სხეულს ჩემივე სხეულით ვქმნიდე, ყოველ წინადადებას ჩემი დღეებითა და კვირებით ვიხსნიდე, ლექსს ჩემი სუნთქვით აღვავსებდე, ვიდრე ყველა სიტყვის ყველა ასო მსხვერპლად არ შეენიერებოდა ცხოვრების ცერემონიებს.

სარჩევი

ირაკლი ყოლბაია. ალქიმია და სინესთეზია 5

წიგნიდან შრომები და ლამეები

ლექსი	13
გამოცხადებები	14
შენს დაბადების დღეზე	15
ნგრევები	16
საყვარლები	17
რომელიც ანათებს	18
ალიარება	19
შეხვედრა	20
ხანგრძლივობა	21
შენი ხმა	22
დავინყება	23
დაკარგული ნაბიჯები	24
შენთვის სახელის დარქმევა	25
გამომშვიდობება	26
შრომები და ლამეები	27
მისი არყოფნის მნიშვნელობა	28
მწვანე სამოთხე	29
ბავშვობა	30
მანამ	31
განთიადი	32
საათი	33

საკუთარი თავისგან გასაქცევ ადგილას	34
ფუჭი საზღვრები	35
არსებულის გული	36
დიდი სიტყვები	37
მდუმარებები	38
სიჩუმეს მოვითხოვ	39

წიგნიდან სიბიჟის ქვის გამოხდა

ლამის მომღერალი ქალი	40
თავბრუსხვევა, ანუ სასრულ რამეთა განაზრება	41
ყრუ ფარანი	42
პრივილეგია	43
ლამე გულისა	44
ზამთრის ზღაპარი	45
ნატყეხები მდუმარების სამართავად	46
სიზმარი რომელშიც დუმილი ოქროა	48
Tête de Jeune Fille (ოდილონ რედონი)	49
მუსიკის დაპირებები	50
უნწყვეტობა	51
სარკის ბილიკები	52

წიგნიდან მუსიკალური ჯოჯოხეთი

Cold in Hand Blues	57
ქვაკუთხედი	58
მუსიკალური ჯოჯოხეთი	64
მალდორორის სიმღერების ეგზემპლარში	65

მაკურნებელი სიტყვა	66
უხილავისანი	67
წყალთა სიბნელე	68
სრული დანაკარგი	69
გარდაცვალების მერე გამოცემული ლექსები	
ამალამ, ამ სამყაროში	70
მოკლე კანტოები	74
ჩანაწერები პოეზიაზე	80
ინტერვიუ	
რამდენიმე გასაღები...	83

ტირაჟი 100 ცალი